

ЗАКЉУЧАК**I**

ДОНОСИ СЕ Стратешки план развоја културе града Сремска Митровица од 2023. - 2029.године.

II

Саставни део овог Закључка је Стратешки план развоја културе града Сремска Митровица од 2023. - 2029.године.

III

Овај Закључак ступа на снагу даном доношења, а биће објављен у „Сл.листу града Сремска Митровица“.

**СКУПШТИНА ГРАДА СРЕМСКА
МИТРОВИЦА**

Број: 6-5/2023-I
Дана: 26.09.2023.године
Сремска Митровица

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ГРАДА
Владимир Павловић, с.р.

**СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ
ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА
ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ**

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Припремио:
„Crown Consultancy and Management“
Др Кетрин Мекфеил бр. 26
Сремска Каменица

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Садржај

1. УВОД	1
2. МЕТОДОЛОГИЈА	4
3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У КУЛТУРИ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА....	6
3.1 Непокретна културна добра	7
3.2 Установе културе	7
3.3 Манифестације и мултикултурализам	16
3.4 Културни туризам	18
3.5 Постојећи извори финансирања у области културе.....	19
3.6 Анализа истраживања са кључним актерима културе Града Сремска Митровица....	22
3.7 SWOT АНАЛИЗА	30
4. СТРАТЕШКИ ОКВИР РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА.....	33
4.1 Визија, мисија и стратешке одреднице развоја културе.....	33
4.2 Стратешки циљеви и приоритети даљег развоја културе	34
4.3 Дефинисање искуствених зона културе.....	40
5. АКЦИОНИ ПЛАН	45
6. ЛИТЕРАТУРА.....	49
7. ЛИСТА ТАБЕЛА И ШЕМА	49

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

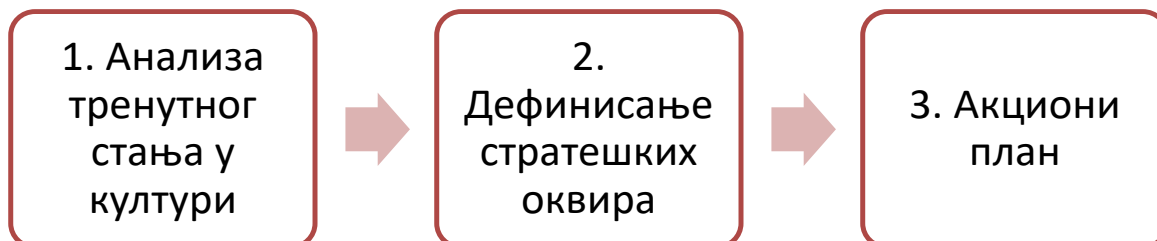
1. УВОД

Стратешки план развоја културе Града Сремска Митровица од 2023. до 2029. године (у даљем тексту: Стратешки план) припремљен је у складу са Законом о култури (“Службени гласник РС”, бр. 72/2009, 13/2016 и 30/2016-испр. 6/2020, 47/2021 и 78/2021) и Законом о културним добрима („Службени гласник РС”, број 71/1994, 52/2011-др. закон, 99/11-др. закон 6/2020 - др. закон и 35/2021 - др. закон и 129/2021 - др. закон), а усаглашен је и са усвојеном Стратегијом развоја културе Републике Србије за период 2020 – 2029.

Израда Стратешког плана иницирана је од стране Градске управе за културу и спорт Града Сремска Митровица, а у циљу стварања услова за настанак савременог културног амбијента и остваривања равнотеже између културно-уметничког стваралаштва и медија, васпитно-образовних институција, туристичких и невладиних организација. Сврха израде Стратешког плана је одређивање стратешких праваца унапређења културе Града Сремска Митровица, као и креирање конкретних стратешких циљева даљег развоја кроз дефинисане приоритете и активности које треба предузети да би се они реализовали. Тенденције у култури су се у претходном периоду мењале, што се огледа не само у типу, количини програма, стварању нових уметничких организација, нових фестивала, него и у самим културним оријентацијама и естетикама. Уз прожимање и складну повезаност традиције и савремености, културна самосвест, едукација, комуникација и интердисциплинарност, интензивна национална, регионална, локална и међународна сарадња и размена, представљају основ за стварање Стратешког плана Града Сремска Митровица за период 2023-2029. године и њене културне политике.

Стратешки план се састоји из три дела: први део чини анализу тренутног стања у култури Града Сремска Митровица, анализу истраживања са кључним актерима у култури Града Сремска Митровица као и SWOT анализу где је посебан акценат на анализи предности и недостатака у култури Града Сремска Митровица на основу чега ће се дефинисати приоритети даљег развоја и стратешки циљеви; други део односи се на дефинисање визије, мисије и стратешких циљева у култури, и дефинисање приоритета даљег развоја; трећи део односи се на акциони план за наредних седам година.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Шема 1. Фазе развоја Стратешког плана Града Сремска Митровица

Задатак Стратешког плана је да идентификује кључне недостатке тренутне културне сцене и културног система и дефинише заједничку визију развоја свих актера у култури, а који ће допринети општем побољшању коришћења ресурса, креирању бренда у култури и функционалном систему пословања и сарадње између организација у култури Града Сремска Митровица и шире.

Посебни циљеви Стратешког плана су:

- Креирати препознатљив бренд града у домену културе подизањем свести о значају културног наслеђа Града Сремска Митровица;
- Повећати културну партиципацију грађана и учинити публику разноврснијом;
- Позиционирати Сремску Митровицу као културно-туристичку дестинацију на регионалном тржишту;
- Унапређењем тренутног система у култури вишеструко повећати број посетилаца, квалитет доживљаја и задовољство посетилаца, приходе институција културе, квалитет и разноликост садржаја, интерпретацију и дигитализацију постојећег културног наслеђа.

Приликом израде Стратешког плана аутори су се руководили и посебним циљевима дефинисаним Стратегијом развоја културе Србије за период 2020-2029. године, а то су:

1. Унапређење регулаторног оквира, институционалних капацитета и система финансирања у култури;
2. Развој система улагања у установе културе и заштиту културног наслеђа;
3. Развој продукције, културних потреба и равноправно учешће грађана у културном животу;
4. Унапређење међународне сарадње и процеса европских интеграција у области културе;
5. Дигитализација у култури.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Принципи на којима почива Стратешки план развоја културе Града Сремска Митровица, а на којима ће се базирати културна политика града су:

- вођење препознатљиве културне политике у свим њеним областима (библиотекарство, издаваштво, драмско, музичко, фолклорно и ликовно стваралаштво, сценска уметност, археологија, архиварство, културна баштина, ...);
- подизање квалитета медијске презентације и популаризације културних програма;
- подстицање неговања мултикултурализма;
- афирмисање стручних способности људи (младих уметника) као примарних носиоца развојних потенцијала;
- подршка удружењима чије интересовање покрива област културног стваралаштва;
- повезивање и ужа сарадња између установа културе, васпитно-образовних, туристичких и других организација у граду и шире;
- развој културне комуникације и стваралаштва путем нових информационих технологија.

Овај документ има за циљ да постави смернице за дефинисање односа актера у култури и да успостави плански и стратешки приступ унапређењу културе у Граду Сремска Митровица.

Стратешки план је израђен кроз партиципативни приступ, са широким кругом актера у култури који су дали значајан допринос изради стратешког плана и чије учешће говори у прилог очекиваној успешној имплементацији у пракси, те у исто време пружа конкретне предлоге и смернице ка унапређењу система културе у наредном периоду.

На крају, захваљујемо се на указаном поверењу и додељеном пројекту израде „Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица од 2023. до 2029. године“. Стратешки документ је конципиран на начин да буде оперативан и применљив и да послужи свим представницима јавног и приватног сектора у усмеравању својих активности развоја културе Града Сремска Митровица.

2. МЕТОДОЛОГИЈА

Методологија рада садржи информације о примењеним методама и техникама истраживања, начину обраде података и стручном тиму.

Као што је раније напоменуто, реализација Стратегије одвија се кроз неколико фаза – тематских целина:

1. Процена тренутног стања у култури – анализа тренутног стања
2. Стратешки план – дефинисање стратешких одредница и оквира
3. Акциони план

Током израде документа, аутори су се водили принципом партиципативног приступа изради документа и то је постигнуто следећим:

- Одржани су консултативни састанци и интервјуи с представницима кључних актера културе на дестинацији.
- Формирана је радна група сачињена од кључних представника културне сцене Града Сремска Митровица која је заједно са експертским тимом радила на изради овог документа.
- Спроведено је анкетно истраживање са представницима културне сцене Града Сремска Митровица (током марта, 2023.).

У циљу дефинисања основних предности, недостатака, прилика и претњи коришћена је SWOT анализа.

При изради документа коришћени су и следећи кључни извори података:

- Стратегија развоја културе Републике Србије од 2020. до 2029.;
- Стратегија развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022. године;
- Истраживање „Културне потребе и навике грађана Србије“, Завод за проучавање културног развоја, 2016. године;
- Подаци добијени од стране Туристичке организације Града Сремска Митровица;
- Подаци добијени од стране институција културе Сремске Митровице.

Дефинисање стратешких оквира и циљева као и акциони план представљају експертску анализу и препоруке дате на основу Анализе тренутног стања у култури, као и примарних и секундарних података прикупљених истраживањима с кључним актерима на дестинацији.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

На изради Стратешког плана, ангажовани су следећи експерти:

- др Милан Ђулић, експерт за дестинацијски менаџмент и креирање стратегије;
- мр Немања Миленковић, директор Фондације „Нови Сад 2022“ Европска престоница културе, експерт за брендирање и креирање културних садржаја;
- др Сања Ковачић, ванредни професор, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет у Новом Саду, експерт за развој туристичких производа у културном туризму и брендирање дестинације.

3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У КУЛТУРИ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА

Анализа постојећег стања у сфери културе има за циљ да се дође до података о стању културних људских и материјалних ресурса, степену њихове развијености, карактеристикама и свакако недостацима које треба узети у обзир приликом планирања стратешких праваца развоја. Подаци за анализу стања и потенцијал културних ресурса прикупљани су из примарних и секундарних извора. До примарних података дошло се истраживањем на основу анкете са најзначајнијим актерима културе Града Сремска Митровица.

Анализа стања у култури обухвата пре свега анализу најзначајнијих институција културе, културних добара, културних догађаја и извора финансирања културе у Граду Сремска Митровица.

Највећи **сремски град** развио се на темељима античког Сирмијума, једне од престоница Римског царства. Град Сремска Митровица се простире на површини од 76.153 хектара и административни, привредни и културни је центар Сремског округа. Налази се у северозападном делу Србије. Градско насеље заправо је конурбација три насеља: Сремске Митровице као централне урбане целине, суседне Мачванске Митровице, на десној обали Саве и највећег села по броју становника у Србији, Лаћарка, на западу¹. Има друмску, железничку и речну везу са окружењем. Препознатљиви (визуелни) симболи Града Сремска Митровица: археолошки локалитети античког града Сирмијума (арх. Локалитет Царска палата Сирмијума, остаци трговачко-занатске четврти Сирмијума на Житном тргу, остаци ранохришћанске базилике Св. Димитрија); Стара српска црква Св. Стефана („Мала црква“) на Сави – најстарија грађевина у граду; градски тргови са карактеристичним објектима-визуелним симболима унутар историјског језгра града (Трг, Житна пијаца, Трг Св. Стефана, Трг Тире Милекића), градски парк са фонтаном, зграда Српског дома са монументалном необарокном куполом; стална поставка Музеја Срема са изузетним налазима из античког периода и каснијих епоха.

Из новије историје свакако би требало поменути: меморијални комплекс Спомен-гробље (место страдања превасходно српских цивила током Другог светског рата); пешачки мост Светог Иринеја који повезује Сремску и Мачванску Митровицу^{1,2}.

¹ <https://tosmomi.rs/>

² Стратешки план развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022. година

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

3.1 Непокретна културна добра

Непокретна културна добра на територији Срема су у надлежности Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица. На територији Срема налази се укупно 215 непокретних културних добара, а од тог броја утврђено је да статус **од изузетног значаја** има 29 културних добара и то: 23 споменика (12 споменика културе), 1 просторну културно-историјску целину, 3 археолошка налазишта и 2 знаменита места³. Статус категорије **од великог значаја** има 125 непокретних културних добара и то 112 споменика културе, 4 просторне културно-историјске целине, 6 археолошких налазишта и 3 знаменита места. Укупно је категорисано 154 непокретних културних добара. Преостала непокретна културна добра (укупно 61) немају посебну категорију и ту спадају: 36 споменика културе, 5 археолошких налазишта и 20 знаменитих места.

Табела 1. Непокретна културна добра од изузетног значаја⁴

Непокретна културна добра од изузетног значаја	29
Споменици културе	23
Просторне културно-историјске целине	1
Археолошка налазишта	3
Знаменита места	2
Непокретна културна добра од великог значаја	125
Споменици културе	112
Просторне културно-историјске целине	4
Археолошка налазишта	6
Знаменита места	3
Непокретна културна добра без посебне категорије	61
Споменици културе	36
Археолошка налазишта	5
Знаменита места	20

Извор: Завод за заштиту споменика културе Сремске Митровице

3.2 Установе културе

На територији Града Сремска Митровица ради осам установа културе: Историјски архив „Срем“, Библиотека „Глигорије Возаровић“, Музеј Срема, Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица, Позориште „Добрица Милутиновић“, Центар за културу „Сирмијумарт“, Галерија „Лазар Возаревић“ и Установа за неговање културе „Срем“.

³ Завод за заштиту споменика културе Града Сремска Митровица (<https://zavodsm.rs/>)

⁴ *ibid.*

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

У наредном тексту је дат приказ кључних података установа културе као и осврт на степен испуњених циљева који су били дефинисани претходним стратешким планом развоја културе.

Туристичка организација Града Сремска Митровица је такође значајна установа која својом делатношћу има значајну улогу у представљању културних тековина града и њиховој промоцији. Све наведене установе материјална средства остварују из градског буџета.

Назив институције: Галерија „Лазар Возаревић“**Кратак опис делатности:**

Сремскомитровачка Галерија „Лазар Возаревић“, баштини најбројнију колекцију слика и цртежа Лазара Возаревића. Основна делатност је излагачка и заштитарска, а последњих година Галерија интензивно ради на представљању и промоцији дела Лазара Возаревића.

Поред редовних програмских активности везаних за излагачку делатност све више поприма својства једног особеног културног простора са широким спектром активности. Галерија данас, није статични меморијални центар, већ језгро око којег се развија динамичан уметнички живот града.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Комплетна реконструкција објекта која је предузета у периоду 2013 – 2015. допринела је да Галерија буде препозната као један од најатрактивнијих локација за одржавање разноликих културних садржаја у граду, као што су разне врсте концерата, промоција, предавања, књижевних вечери и музичких фестивала. У последњој деценији Град Сремска Митровица је кроз три капитална инвестициона улагања укупне вредности 31,3 милиона РСД помогао замену комплетне кровне конструкције, електроинсталација, санитарног чвора и израду паркетарских, столарских, молерских радова, као и инсталирање противпожарног и противпровалног система.

Активности које су предвиђене у претходном периоду и обухваћене Стратегијом културног развоја Града за 2017 – 2022. реализоване су у целини, а односе се на инвестиције у области опремања депоа и комплетно уређење и санацију фасаде. Опремање два депоа, намењених за смештај слика у виду поставке шина и регала за смештај слика и металних полица за одлагање скулптура реализовано је 2020. године. Истовремено је текла и санација фасаде према улици Градски парк, која је извођена у две етапе и настављена **2021. године** према улици Вук Караџић.

Кључни недостаци и планови:

Планови за наредни период се односе на измене у излагачком простору. Следећи трендове и музеолошке принципе, требало би извршити замену расвете, регулисати јачину светлости засторима, према препорукама конзерватора. Модернизовати противпожарну и противпровалну заштиту.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Проширити сталну поставку са већим бројем слика и обогатити мултимедијалним садржајем, QR кодовима, дигиталним водичима, новим затвореним витринама.

Дела Лазара Возаревића додатно заштитити, проглашењем за културно добро од великог значаја.

2025. године обележава се сто година од рођења Лазара Возаревића. У сарадњи са другим установама културе из града, али и музејима и галеријама из окружења, у овој години садржаји би требали да буду прилагођени искључиво животу и раду Лазара Возаревића (од изложби, до перформанса, увођења нових сувенира са мотивима из дела овог сликара, едукације по школама, радионица, стручних семинара и предавања).

Галерија планира и адаптацију таванског простора. Увођењем електроинсталационе мреже, грејања, расвете, вентилационог система и свих других параметара потребних за функционалност простора, галерија би добила додатан простор за реализацију разноврсних садржаја значајних за културни живот града.

Назив институције: Центар за културу „Сирмијумарт“**Кратак опис делатности:**

Делатност „Сирмијумарта“ обухвата организацију, промоцију и популаризацију музичке, сценске, поетске и ликовне делатности у области аматеризма, као и учешће и пружање стручних и техничких услуга у реализацији осталих културно-уметничких програма на подручју града Сремска Митровица. У оквиру „Сирмијум Арт-а“ послују организационе јединице: ФА „Бранко Радичевић“, Народни оркестар, ТО „Сремска Митровица“, Рецитаторски студио „Калиопа“, Градски дечји хор "Art Kids Choir", драмски студио и плесни студио "Latina Blanca SM".

Својим радом доприноси афирмацији младих, очувању националног идентитета, традиције и културне баштине.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Програмске активности које су предвиђене и обухваћене Стратегијом културног развоја Града од 2017. до 2022. реализоване су у целини, кроз: књижевне вечери, трибине и предавања, наступе организационих јединица, концерте, филмске пројекције, сценске програме, фестивале и изложбе, гостујуће и програме сопствене продукције.

Од планираних инвестиционих радова извршено је кречење „Арт клуба“, уређење тоалета, замена подрумских дрвених степеница, замена струјних инсталација, радови на прозорима, на димњацима и кровној конструкцији и делимично су санирана оштећења на зидовима.

Кључни недостаци и планови:

Сви горе поменути радови нису у потпуности реализовани и не задовољавају основне услове за рад.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

С обзиром на то да је објекат под заштитом Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица, потребно је да се у наредном периоду прибави адекватна документација и пројекат за реконструкцију објекта, како би се стекли услови за учешће на домаћим и иностраним конкурсима.

У области основне делатности установе, планови за наредни период се односе на унапређење, надоградњу, бољу промоцију и видљивост већ постојећих манифестација, као и рад на стварању и укључивању публике из различитих старосних, интересних и осетљивих група.

Назив институције: Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица**Кратак опис делатности:**

Завод за заштиту споменика културе је регионална установа која врши делатност заштите споменика културе, просторно културно-историјских целина, археолошких налазишта и знаменитих места.

Завод врши основну делатност на заштити непокретног културног наслеђа за подручје Града Сремска Митровица и општина Шид, Ириг, Рума, Инђија, Пећинци и Стара Пазова.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица је у поступку валоризације културног наслеђа и културних ресурса евидентирао 76 објеката, јавних споменика, просторно културних историјских целина и знаменитих места. Просторна културно историјска целина Старо градско језгро Сремске Митровице је у поступку утврђивања споменичког својства.

У поступку рада установе извршено је скенирање писане, техничке и фото документације, регистара непокретног културног наслеђа и друге писане грађе.

Настављено је ажурирање података о непокретним културним добрима у **Информационом систему непокретних културних добара (ИСНКД)**, дигитални регистар Републичког завода за заштиту споменика културе. Средствима обезбеђеним код Министарства културе РС (2018-2022) спроведена је дигитализација грађе и набављена опрема за дигитализацију.

Конзерваторско рестаураторски радови изведени су на згради Завода за заштиту споменика културе Сремска Митровица, фасади зграде Галерије „Лазар Возаревић“ у Сремској Митровици и на Спомен гробљу.

Настављени су радови на конзервацији и презентацији мозаика Царске палате Сирмијума.

У циљу унапређења доступности и презентације културног наслеђа израђен је пројекат наткривања археолошког локалитета Ширинград у Мачванској Митровици и његова презентација у оквиру археолошког наслеђа Сирмијума и могућност укључивања у постојећу културну и

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

туристичку понуду града. Настављене су активности на одржавању ранохришћанске Базилике Светог Димитрија.

Завод је организатор стручних конзерваторских скупова и активни учесник градских манифестација и манифестација других установа на територији града (Новембарски дани, Вински парк).

Кључни недостаци и планови:

У односу на фонд споменика културе, број оспособљених стручњака конзерватора представља минимум запослених. У спровођењу мера техничке заштите на споменицима културе у приватном власништву највећи проблем је недостатак средстава за одржавање, санацију и ревитализацију. Финансирање обнове споменика сакралне и грађанске архитектуре, јавних споменика и меморијала спроводи се преко надлежних министарстава и локалне управе.

Завод за заштиту споменика културе Сремска Митровица наставиће припрему техничке документације и спроводити активности на конзервацији и рестаурацији културних добара на надлежној територији. Завод наставља радове на конзервацији мозаика Царске палате Сирмијума, спроводи даље мере за наткривања археолошког локалитета Ширинград у Мачванској Митровици, поступке валоризације, евидентирања и утврђивања споменичког својства објеката и целина на територији града.

Назив институције: Музеј Срема**Кратак опис делатности:**

Музеј Срема је музеј комплексног типа, што значи да обухвата музејску делатност из следећих области: историја, археологија, историја уметности, етнологија, палеонтологија, музејска педагогија. Музеј је посвећен очувању и увећању музејских збирки које су подељене кустосима који су стручњаци за различите области. Поред тога, Музеј је укључен у велики број програмских активности сваке године.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Музеј Срема је реализовао велики број активности предвиђених претходном Стратегијом развоја културе. Током 2019. и 2020. завршена је прва фаза реконструкције и санације објекта на адреси Светог Стефана 15 у коме је смештено Археолошко одељење Музеја Срема. Завршено је спољно уређење које укључује кров, фасаду и молерске радове са стране дворишта. Наредне фазе би требало наставити у будућности.

Почетком 2022. завршена је реновација ентеријера зграде у Вука Караџића 3 у којој је смештена стална историјска поставка – „Срем кроз векове“. Дигитализација је започета 2014. и данас је у току. Конзервација и рестаурација музејског материјала је и даље актуелна. Реализован је велики

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

број програмских садржаја са прекидом у 2020. години током пандемије. Почетком 2021. поново је отворена стална археолошка поставка после реновације, као и нова природњачка поставка.

Кључни недостаци и планови:

Музеј Срема смештен је у две зграде које су старе преко једног века. Овакви објекти захтевају константу реновацију и улагања. Као што је раније наведено у предходном периоду су урађене ограничене реновације али их је потребно наставити. Примарна је замена инсталација и столарије у згради на адреси Вука Караџића 3 као и реконструкција и адаптација грејног система и инсталација у згради археолошког одељења.

С обзиром на то, да нови археолошки материјал константно долази у Музеј, потребно је обезбедити и адаптирати простор за депое, као и повећати број ангажованих стручних лица за археологију, палеонтологију и остали стручни кадар.

Планови за наредни период везани су за адекватну заштиту музејског наслеђа, али и промоцију и популаризацију истог.

Назив институције: Установа за неговање културе „Срем“**Кратак опис делатности:**

Установа за неговање културе „Срем“, је основана са циљем развијања и подстицања аматеризма. Постоји од 2003. године.

Основа јавне делатности Установе је афирмација свих облика и видова уметничког стваралаштва као и континуирано подстицање аматерског ангажовања у нашој средини, кроз културно-уметничке облике, што је и основни циљ њеног рада.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Установа је у претходном периоду надоградила, обогатила и оплеменила своју основну делатност, што је управо допринело томе да Фестивал беседништва „Sirmium lux verbi–Сирмијум светлост речи“, који постоји преко три деценије, опстане на културној сцени града, упркос лошем тренду гашења фестивала овог типа у нашој земљи.

Сарадња са Савезом аматера Војводине, подигнута је на виши нови. Пратећи њихов Календар манифестација, Установа је са успехом, а на основу резултата, у наш град, „довела“, више нивоа такмичења (зонски и покрајински), за рецитаторску, драмску, ликовну и музичку смотру. Активности у области издавачке делатности и промоције су реализоване у већем броју, на инсистирање аматера књижевника.

У периоду стратегијског развоја, од 2017. године па до 2023. генерално, реализована је општа замисао, основне јавне делатности Установе.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Кључни недостаци и планови:

Основни проблем, претња реализацији, валидност индикатора, циљеви и функционисање оперативне структуре за спровођење пројекта, везани су, искључиво и једино за немогућност обезбеђивања простора за реализацију различитих програма, јер Установа нема адекватан простор за основну и програмску делатност.

Након неколико година свеопште пандемијске изолације, примећено је опадање воље и ентузијазма актера програма, као и спутаност Установе да оствари и реализује основне облике рада, тако да је циљ за наредни период промовисање уметности и подстицање индивидуалне надарености, и у сферама у којима до тада, није могла доћи до изражаја, што ће као резултат дати већи број учесника, разноврсност уметничког израза, тема и мотива.

Један од планова је и да се Фестивал беседништва „Sirmium lux verbi – Сирмијум светлост речи“, додатно истакне и представи не само као манифестација локалног типа, већ као фестивал од великог значаја за очување лепоречја, културе и слободе говора.

Циљ је и да се привуче што већи број учесника различитих старосних група.

Назив институције: Библиотека „Глигорије Возаровић“**Кратак опис делатности:**

Библиотека „Глигорије Возаровић“ је основана као установа која обавља библиотекарску делатност и делатност заштите старе и ретке књиге. Библиотека је од посебног значаја за очување, унапређење и развој културне посебности и очувања националног идентитета.

Матична служба врши матичне функције за јавне, школске и специјалне библиотеке у Сремском округу. Задужена је за развој и унапређење библиотекарске делатности на територији Сремског округа, у општинама Сремска Митровица, Инђија, Ириг, Пећинци, Рума, Стара Пазова и Шид.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

У односу на претходну стратегију Библиотека је набавила потребну опрему за дигитализацију старе и ретке књиге као културног наслеђа, извршена је конзервација и рестаурација истих.

Од инфраструктурних радова извршена је реконструкција источне и јужне фасаде са комплетном столаријом, као и поправка санитарног чвора. Извршена је набавка намештаја и опреме за потребе аутоматизације пословања 7 огранака Библиотеке.

Кључни недостаци и планови:

У наредном периоду Библиотека планира замену комплетне електро-инсталације, уградњу видео-надзора, постављање противпожарне заштите, реконструкцију столарије одељења за одрасле, наставак радова на фасади и израду депоа.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Поред редовних програмских активности у наредном периоду планирано је обележавање два јубилеја.

У оквиру програма које Библиотека организује је и Маскенбал који се одржава на Житном тргу и окупља преко 500 малишана. Маскенбал је прерастао у манифестацију по коме је Библиотека препознатљива.

У плану су и две велике изложбе – изложба поводом 110 година од рођења Бранка Ћопића и изложба поводом 130 година од рођења Десанке Максимовић.

Назив институције: Позориште „Добрица Милутиновић“**Кратак опис делатности:**

Сремскомитровачко Позориште „Добрица Милутиновић“ је једино професионално позориште на територији Срема и члан је Заједнице професионалних позоришта Војводине. Позоришна делатност јесте у називу наглашена као примарна, али сцена Позоришта је неретко домаћин и другим сродним програмима. Позориште „Добрица Милутиновић“ поред сарадње коју има са драмским школама и културним установама из града сарађује и са установама и позориштима из читаве земље и региона.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Мада Стратешки план развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022. у анализи стања у Позоришту указује на велики број недостатака и потребу за унапређењем услова рада, ни један од наведених проблема у овом периоду није отклоњен.

Проблеми су се односили на зграду Позоришта и недостатак ансамбла. Планирана је адаптација зграде, реновирање Велике сцене уз обнављање ентеријера, адаптацију Мале сцене, осавремењавање технике (тонски уређаји, светлосни парк и сл.), и куповину возила за потребе Позоришта.

Кључни недостаци и планови:

Према резултатима јавног конкурса за финансирање и суфинансирање унапређења културне инфраструктуре и опремања објеката културе у јавној својини у АП Војводини, који је расписао ресорни Покрајински секретаријат за културу, Граду Сремска Митровица су додељена средства за реконструкцију и санацију митровачког Позоришта “Добрица Милутиновић” у износу од 130 милиона динара.

Пројекат обухвата реконструкцију позоришне сале, санацију крова, лимарске радове, реконструкцију Велике и Мале сцене, затим теретног прилаза, улаза за публику и хола позоришта заједно са санитарним чворовима.

Изглед позоришне сале биће промењен у корист боље прегледности и опремљености и то на начин да ће нагиб површине на којој се налазе места за седење бити промењен, а ниво балкона

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

биће спуштен. Сцена ће такође бити спуштена. Извршиће се сви занатски радови и промена електро-инсталација и расвете. Акцент је стављен и на мултифункционалност сале, те набавку савремене опреме за видео и аудио садржај, чиме ће позоришна сала бити у могућности да одговори на захтеве и других програма, који нису позоришни.

Приликом планирања, пројектни тим је посетио неколико позоришних кућа у Београду и ове примере добре праксе ће имплементирати у пројекат, у сврху кориговања постојећег стања. Важно је нагласити и да ће се реконструкцијом очувати аутентичност репрезентативне зграде у центру Сремске Митровице.

Назив институције: Историјски архив „Срем” Сремска Митровица**Кратак опис делатности:**

Историјски архив „Срем“ је установа заштите, обраде, коришћења и публикавања архивске грађе која своју стручну делатност реализује на подручју Града Сремска Митровица и општина Шид, Рума, Ириг, Инђија, Стара Пазова и Пећинци. У депоима овог архива чува се 1445 архивских фондова и збирки временског распона од почетка 18. века до данашњих дана. Међу њима је и значајан број фондова од изузетног и великог културног значаја. Стручни теренски надзор на административном подручју Срема, врши се над више од 1500 активних регистратура.

Остварене активности предвиђене претходном Стратегијом развоја културе:

Полазна основа Стратегије били су финансијске и кадровске претпоставке, које су делимично остварене. Једна од тачака Стратегије односила се на унапређење других знања и вештина запослених (припрема и израда пројеката, међународна сарадња, писање стручних радова, креирање културних догађаја) са циљем да се унапреди али и популаризује рад Историјског архива „Срем”. Архив је организовао многобројне изложбе, промоције, културне и комеморативне програме, који су допринели остварењу овог циља, али и бољој „видљивости” у широј јавности.

Издавачка делатност као важан сегмент повећања „видљивости” архива реализована је у складу са Стратегијом, што значи да је Споменица Историјског архива „Срем” као еминентни научни часопис излазила редовно сваке године, уз публикавање неколико значајних монографских дела која су привукла пажњу јавности.

Остварена је одлична сарадња са истраживачима и корисницима архивске грађе као што је било и планирано, као и институционална сарадња са архивским установама широм Републике.

Кључни недостаци и планови:

Неопходно је стратешко кадровско планирање у складу са анализом постојећих потреба, усавршавање архивских службеника, учествовање на конкурсима свих нивоа власти, побољшање инфраструктуре (зграда, нови депои, изложбени простори), формирање обимније сталне поставке архивских докумената и њихова савремена презентација („touch” монитори, лед екрани и

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

слично), наставити процес дигитализације и набавке опреме. Потребно је побољшати услове енергетске ефикасности.

Инсистирати на богатој издавачкој делатности, сарадњи са сродним и другим институцијама и организацији изложби и промоција, чак и оних који нису у тесној вези са архивистиком.

Могућа је улога Историјског архива у формирању „културних тачака” на просторима Срема. Инкорпорирати овај архив у планове туристичке презентације Града Сремске Митровице.

3.3 Манифестације и мултикултурализам

Манифестације представљају значајан део идентитета Сремске Митровице и значајан елемент диференцијације на тржишту. У граду се реализује велики број програма из области културе који имају дугу традицију, док неке имају и међународни карактер.

У наредној табели 2. дат је преглед најзначајнијих манифестација.

Табела 2. Манифестације у Граду Сремска Митровица

Време одржавања	Назив манифестације
јануар	<p>ДАНИ РУСКЕ КУЛТУРЕ</p> <p>Историјски архив „Срем“ у сарадњи са регионалним удружењем српско-руског пријатељства „Срем“, а уз подршку Руског дома учествују у организацији „Дана руске културе“. Током одржавања манифестације публика има прилику да испрати књижевне и музичке вечери, изложбе, пројекције филмова.</p>
јун	<p>ФЕСТИВАЛ ЦЕЗА И БЛУЗА „SM JAZZ&BLUES SPRING FEST“</p> <p>Центар за културу „Сирмијумарт” уз покровитељство Града Сремска Митровица организује „SM JAZZ&BLUES SPRING FEST“. Фестивал окупља све љубитеље цеза и блуза са циљем популаризације ове врсте музике. Ова традиционална музичка манифестација одржава се већ 17 година.</p>
јун-август	<p>ЛЕТО НА САВИ</p> <p>Манифестација се одржава током лета на градској плажи у организацији Града Сремска Митровица и Градске управе за културу и спорт. Програм подразумева креативне активности, као и низ музичких, спортских и културних дешавања, који су намењени најмлађим суграђанима.</p>

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

август	<p>ФЕСТИВАЛ ВИНА И ХРАНЕ „ВИНСКИ ПАРК“</p> <p>„Вински парк“ је фестивал вина и хране који има за циљ промоцију винске и гастро културе у Срему. Фестивал се одржава у Градском парку.</p>
август	<p>МЕЂУНАРОДНИ ФЕСТИВАЛ ФОЛКЛОРА „SREM FOLK FEST“</p> <p>„Srem Folk Fest“ је међународни ревијални фестивал фолклора који се одржава сваке године у првој половини августа под покровитељством Града Сремска Митровица. Оснивач и организатор Фестивала је Центар за културу „Сирмијумарт“. Циљ фестивала је неговање и промовисање народне песме, игре, музике и ношње свих народа света. Фестивал омогућава да се и гостујући ансамбли упознају са локалном културом и традицијом града домаћина и његове околине, као и српског народа уопште.</p>
новембар	<p>НОВЕМБАРСКИ ДАНИ</p> <p>Град Сремска Митровица у новембру обележава Дан града и градску славу. Тим поводом, у граду на Сави, већ годинама уназад традиционално се одржава манифестација „Новембарски дани“ у оквиру које се одржавају бројни културни и спортски догађаји.</p>
децембар	<p>ФЕСТИВАЛ БЕСЕДНИШТВА „SIRMIUM LUX VERBI“</p> <p>Фестивал је основан са циљем неговања реторике, односно беседништва. Наступају средњошколци, студенти, глумци, правници, војна и свештена лица представљајући своје институције. Током дугог низа година одржавања Фестивала беседништва, у ревијалном делу учествовали су наши најеминентнији глумци, врсни беседници. Овај Фестивал негује културу речи и изражавања, а његов мото је „светлост речи“.</p>
децембар	<p>НОВОГОДИШЊА УЛИЦА</p> <p>Традиционално сваког децембра на Тргу Ћире Милекића одржава се манифестација „Новогодишња улица“. Штандови обилују празничном декорацијом, производима домаће радиности и неизбежним празничним колачима.</p> <p>Поред продајног карактера, у оквиру ове манифестације организују се и забавни програми посебно за најмлађе посетиоце.</p>

Извор: Туристичка организација Града Сремска Митровица

Наведене манифестације су комплексног карактера и свака тежи ка томе да поред забаве промовише разноликост у погледу циљних група, националних припадности, садржаја за различите старосне групе и едукативних приступа. Крајњи циљ свакако је креирање имица града као модерног, развијеног и приступачног културног центра Срема.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Град Сремска Митровица је такође врло мултикултурална средина. Према подацима из Пописа становништва 2022. године, број становника износио је 73.822. Према националној структури међу онима који су се изјаснили, доминира српско становништво, затим Хрвати и Роми.

Остале националности учествују са мање од 1%. Градска управа за културу и спорт али и национални и инострани фондови годинама подржавају пројекте којима се негује култура мањинских заједница у Сремској Митровици. Ово се посебно односи на пројекте везане за подршку ромској, украјинској, русинској, немачкој, мађарској, руској и грчкој који су реализовани у претходном периоду. Такође, претходним Стратешким планом развоја културе у Граду Сремска Митровица 2017 – 2022. године, као важна приоритетна мера истакнут је Развој култура националних заједница, мултикултуралности и интеркултурног дијалога, што је допринело повећању подршке пројектима и догађајима националних заједница. Међутим, у годишњем плану догађаја Града Сремска Митровица догађаји националних заједница су још увек слабо заступљени, односно културни догађаји би требали више да служе као средство презентације мултикултуралности у овој средини.

3.4 Културни туризам

Поред институција културе, од великог значаја за развој културног туризма у Сремској Митровици има и **Туристичка организација Града Сремска Митровица**. Туристичка организација својом делатношћу значајно доприноси представљању културних тековина града и њиховој промоцији. Основана је 31.10.2008. године одлуком Скупштине Града Сремска Митровица са основним циљем промоције туристичких потенцијала и јасним позиционирањем на туристичкој карти Србије.

Основни циљ Туристичке организације је промоција свих туристичких потенцијала и богатог културно-историјског наслеђа.

Како је културни туризам један од значајнијих облика туризма Града Сремска Митровица, активности Туристичке организације су посебно усмерене на активности развоја и промоције културног туристичког производа.

Посебан акценат се ставља на промовисање археолошких локалитета са остацима грађевина древнога Сирмијума, међу којима се издваја Царска палата као и темељи најстарије хришћанске цркве у земљи и прелепо градско језгро старо два века. Такође, Царска палата је сада под управом Туристичке организације.

Туристичка организација Града Сремска Митровица је врло активна у изради штампаних промотивних материјала, наступима на сајмовима као и у изради видео и аудио промотивног материјала. Оно што је потребно ради побољшања промоције културног наслеђа и развоја културног туризма је већа употреба дигиталног маркетинга, као и савремених информационо-комуникационих технологија у интерпретацији, презентацији и

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

промоцији наслеђа. Такође, од кључног је значаја да се маркетинг комуникације заснивају на јединственом бренду културног наслеђа и да јединствене маркетиншке поруке долазе од свих актера развоја културног туризма Сремске Митровице.

3.5 Постојећи извори финансирања у области културе

Важан део ситуационе анализе који је потребан за планирање програмских активности и пројеката у култури и потребних финансијских средстава за њихову реализацију у наступајућем периоду, свакако јесте тренутни модел финансирања у култури. С тим у вези, од стране Градске управе су прикупљени релевантни подаци који треба да прикажу тренутно стање у овој области. Као релевантан временски оквир узет је период претходне три године.

Табела 3. Укупан буџет Града и буџет Градске управе за културу и спорт

ГОДИНА	УКУПАН БУЏЕТ ГРАДА	БУЏЕТ ГРАДСКЕ УПРАВЕ ЗА КУЛТУРУ	ПРОЦЕНАТ УЧЕШЋА БУЏЕТА ЗА КУЛТУРУ У УКУПНОМ БУЏЕТУ ГРАДА
2020.	3,262,017,204.00	365,011,857.00	11.2%
2021.	3,127,976,179.00	354,820,000.00	11.3%
2022.	3,572,146,524.00	414,922,914.00	11.6%

Извор: Градска управа за културу и спорт

Из табеле 3 се види да је буџет за културу претходне три године прилично уједначен и да он износи око 11% укупног буџета Града, што је знатно више него претходних година.

Табела 4. Структура буџета Градске управе за културу и спорт

НАЗИВ КОНТА
2
ГЛАВА 12.0
ПРОГРАМ 13 РАЗВОЈ КУЛТУРЕ
1201-0002 Јачање културне продукције и уметничког стваралаштва
Плате и додаци запослених
Соц. доприноси на терет послодавца
Накнаде у натури
Социјална давања запосленима
Накнаде за запослене
Награде запосленима и остали посебни расходи
Стални трошкови – трошкови осигурања
Специјализоване услуге

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Трансфери осталим нивоима власти
Накнаде за социјалну заштиту из буџета
Донације невладиним организацијама
Донације верским заједницама
Донације осталим удружењима грађана
Донације осталим непрофитним институцијама
ПРОГРАМ 15 ЛОКАЛНА САМОУПРАВА
1201-0004 Информисање
Услуге по уговору
Текуће субвенције приватним предузећима
НАЗИВ КОНТА
2
ПРОГРАМ 4 – ПРОМОЦИЈА ТУРИСТИЧКЕ ПОНУДЕ
1502-0002 Развој туризма
<i>Туризам</i>
Стални трошкови
Услуге по уговору
Специјализоване услуге
Материјал
Машине и опрема
НАЗИВ КОНТА
2
12.1 КУЛТУРА
ПРОГРАМ 13 РАЗВОЈ КУЛТУРЕ
1201-0001 Функционисање локалних установа културе
Плате и додаци запослених
Социјални доприноси на терет послодавца
Накнаде у натури
Социјална давања запосленима
Накнаде трошкова за запослене
Награде запосленима и остали посебни расходи
Стални трошкови
Трошкови путовања
Услуге по уговору
Специјализоване услуге
Текуће поправке и одржавања
Материјал
Накнаде за социјалну заштиту из буџета
Дотације невладиним организацијама
Порези и обавезне таксе
Машине и опрема
Нематеријална имовина
Залихе робе за даљу продају
НАЗИВ КОНТА
2
Пројекат: Срем Фолк Фест

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

<i>Услуге културе</i>
Услуге по уговору
Специјализоване услуге
Материјал
Дотације невладиним организацијама
НАЗИВ КОНТА
2
Пројекат: Фестивал беседништва „Sirmium Lux Verbi“
<i>Услуге културе</i>
Услуге по уговору
Специјализоване услуге
Накнаде за социјалну заштиту из буџета
НАЗИВ КОНТА
2
12.3 ТУРИЗАМ
ПРОГРАМ 4 РАЗВОЈ ТУРИЗМА
1502-0001 Управљање развојем туризма
Плате и додаци запослених
Соц. доприноси на терет послодавца
Накнаде у натури
Накнаде трошкова за запослене
Награде запосленима и остали посебни расходи
Стални трошкови
Трошкови путовања
Услуге по уговору
Специјализоване услуге
Текуће поправке и одржавање
Материјал
Порези, обавезне таксе, казне и пенали
Машине и опрема
Залихе робе за даљу продају
НАЗИВ КОНТА
2
Пројекат: Гастро-вински фестивал
<i>Туризам</i>
Услуге по уговору
Материјал

Извор: Градска управа за културу и спорт Сремска Митровица

Када се сагледа структура укупног буџета за културу (Буџет Градске управе за културу и спорт), могу се приметити одређене мањкавости. То се пре свега односи на чињеницу да нема адекватно структурираног буџета по активностима или областима у култури (на пример, буџет за продукцију, сценографију, маркетинг, догађаје у култури и сл.), већ се као ставке у буџету јављају углавном ставке везане за плате и доприносе запослених, објекте и

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

опрему и слично, што не даје прецизне информације колико је новца намењено ком сегменту.

Такође, евидентно је да је финансирање институција културе као и културних догађаја увелико засновано на јавним средствима (Градске управе за културу и спорт, државе, покрајине), док су институције још увек недовољно активне у обезбеђивању додатних средстава кроз покрајинске, националне и посебно међународне пројекте. Разлог за ово може бити недостатак вештина за писање пројектних апликација, али и недовољна информисаност о постојећим пројектним позивима и могућностима.

У претходне три године, реализовано је неколико међународних пројеката на територији града, али су биле укључене само две институције: Музеј Срема и Туристичка организација Града Сремска Митровица.

Музеј Срема реализовао је “Interreg” пројекат под називом "Археолошки паркови у урбаним срединама као средство одрживог развоја" - ARCHEODANUBE од јуна 2020. до децембра 2022.

Туристичка организација Града Сремска Митровица реализовала је следеће пројекте:

- INTERREG ADRION PROGRAM „ADRILINK“ (2020-2023);
- MOVE FWD - Moving forward in Europe with volunteering (фонд Европа за грађане, 2021 – 2022);
- GET2IT - Стварање активног грађанства у Европи (фонд Европа за грађане, 2020 – 2021).

Институције културе Града Сремска Митровица морају бити активније у аплицирању на међународне фондове, јер би то допринело значајним додатним средствима којима би се унапредили културни садржаји, инфраструктура, промоција и интерпретација наслеђа.

3.6 Анализа истраживања са кључним актерима културе Града Сремска Митровица

Истраживање са кључним актерима развоја културе Града Сремска Митровица

Упитник је спроведен са кључним актерима културне сцене Града Сремска Митровица са основним циљем да истражи кључне предности и недостатке развоја културе у Сремској Митровици као основу за дефинисање будућих праваца развоја у оквиру Стратешког плана развоја културе Града Сремска Митровица.

У истраживању је учествовало укупно 46 испитаника из 9 различитих институција. Институције које су учествовале у истраживању и број испитаника из сваке од њих приказани су у табели 5.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 5. Испитаници укључени у анкетно истраживање

Институција/организација	Број испитаника
Библиотека „Глигорије Возаровић“	14
Центар за културу „Сирмијумарт“	8
Галерија „Лазар Возаровић“	2
Градска управа за културу и спорт	2
Историјски архив „Срем“	6
Позориште „Добрица Милутиновић“	5
Туристичка организација Града Сремска Митровица	6
ОШ „Јован Јовановић Змај“ СМ, СМШ „Петар Кранчевић“ СМ	2
Установа за неговање културе „Срем“	2
Укупно	47

У првом питању, испитаници су процењивали степен слагања са понуђеним тврдњама које се односе на степен културног развоја Града Сремска Митровица и на тренутно стање у култури. Степен слагања са тврдњама испитаници су исказивали на петостепеној скали (1 – уопште се не слажем, 5 – у потпуности се слажем). Средње вредности одговора на питања приказане су у табели 6 и послатане од највише ка најнижој.

Табела 6. Степен слагања испитаника са тврдњама које се односе на тренутно стање у култури Града Сремска Митровица

Тврдње	Средња вредност	Стд. Девијација
Сремска Митровица има квалитетан културни програм	3.957	1.0741
Сремска Митровица има разноврстан културни програм	3.870	1.1853
Институције културе имају недостатак квалификованих радника	3.674	1.5210
У Граду Сремска Митровица локално стваралаштво је подржано на адекватан начин	3.652	1.1395
Културно наслеђе Сремске Митровице је заштићено на адекватан начин	3.500	1.3292
У области културе постоји адекватна сарадња и повезаност актера	3.478	1.2245
Сремској Митровици недостаје савремена интерпретација културних садржаја	3.283	1.5729
Сматрам да културно наслеђе Сремске Митровице није довољно валоризовано	3.152	1.5343

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Институције културе се често укључују у националне и међународне пројекте	3.130	1.4237
Постоји адекватна финансијска подршка за развој културне и уметничке делатности	2.913	1.2966
Сремска Митровица нема изграђен бренд културног наслеђа	2.804	1.6141
Постоји неадекватан ниво промоције културног наслеђа и културних садржаја	2.630	1.4811
Институције културе и културни садржаји нису приступачни и прилагођени свим друштвеним групама (старији, деца, особе са инвалидитетом)	2.630	1.5255
Сремска Митровица нема јасне правце културног развоја	2.587	1.4993

Резултати показују да су све тврдње прилично ниско оцењене, односно средње вредности одговора су испод 4, што указује на то да испитаници сматрају да постоји велика потреба за унапређењем културне сцене и тренутног стања у култури Града Сремска Митровица. Најбоље су оцењени квалитет и разноврсност културног програма, иако испод 4.

Из резултата је евидентно да Град Сремска Митровица нема јасне правце културног развоја, да је потребно велико унапређење у области развоја публике и прилагођавања садржаја осетљивим друштвеним групама, дефинисања јасног бренда, интензивније промоције и свакако додатних финансијских средстава у виду подршке развоју културе.

Ово су уједно и ставке које су најниже оцењене што значи да треба ставити акценат на њих у планирању даљег развоја.

Такође, потребно је ставити акценат на веће повезивање актера у култури, интензивније укључивање у пројекте, едукацију кадра и свакако адекватну валоризацију и интерпретацију културног наслеђа.

У наредном питању, испитаници су исказивали свој степен слагања са тврдњама које се односе на потребне иновације ради унапређења културне сцене Града Сремска Митровица. Средње вредности одговора приказане су у табели 7.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 7. Потребне иновације ради унапређења културне сцене Града Сремска Митровица

	Средња вредност	Стд. Девијација
Постоји потреба за већим улагањима у културну инфраструктуру	4.717	0.5442
Институцијама културе је потребна већа финансијска подршка	4.630	0.6785
Постоји потреба за већим активирањем културне сцене у домену аплицирања за међународне и националне пројекте	4.522	0.6909
Потребно је спровести процес дигитализације у институцијама културе и културном наслеђу Сремске Митровице	4.500	0.9369
Неопходна је већа примена информационих технологија у интерпретацији наслеђа	4.457	0.8355
Постоји потреба за едукацијом у домену писања пројеката	4.391	0.7447
Постоји потреба за развојем и унапређењем културних садржаја и програма	4.391	0.9304
Неопходна је децентрализација културних садржаја на околна насеља	4.348	0.8224
Потребно је побољшати сарадњу између актера на културној сцени	4.239	0.9930
Институције културе/организатори догађаја треба да уложе у развој публике	4.130	1.0668
Неопходна је едукација радника у култури	4.065	1.0625
Неопходна је интензивнија промоција културних садржаја усмерена на конкретне циљне групе	3.978	1.1448

Резултати показују висок степен слагања испитаника са потребом за свим наведеним иновацијама које би допринеле побољшању културне сцене Града Сремска Митровица.

Пре свега, постоји потреба за улагањима у културну инфраструктуру, већом финансијском подршком, аплицирањем за пројекте и дигитализацијом наслеђа, и ових пет ставки означене су као ставке које су најнеопходније за унапређење стања културе.

Одмах након тога су и примена информационих технологија у интерпретацији, едукација у вези са писањем пројеката, унапређење програма и њихова децентрализација, побољшање сарадње и развој публике. Нешто ниже, али и даље веома високо, оцењена је потреба за едукацијом радника у култури и промоцијом културних садржаја усмерених на конкретне циљне групе.

У наредном питању испитаници су требали да наведу које су основне предности, а који недостаци културне сцене Града Сремска Митровица. Одговори су заједно са експертским анализама приказани у SWOT анализи.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Потом, испитаници су требали да наведу који су основни проблеми са којима се суочава њихова организација. Одговори су сумирани и поређани по броју понављања у табели 8.

Табела 8. Проблеми са којима се суочавају институције културе у Граду Сремска Митровица

Проблеми
Недостатак финансијских средстава
Недостатак кадрова
Недостатак простора
Потреба за унапређењем инфраструктуре
Недостатак публике/мала посећеност
Несамосталност у одлучивању
Слаба промоција културних садржаја
Изостанак адекватног планирања програма

Резултати показују да се велики број одговора поклапа са питањем о недостацима културне сцене, односно већина институција културе дели исте проблеме који се пре свега односе на простор и инфраструктуру, недостатак кадра и финансијске подршке за реализацију планираних активности.

Наредно питање односило се на визију, односно како испитаници виде Сремску Митровицу у наредних 10 година.

Неки од најчешћих одговора су:

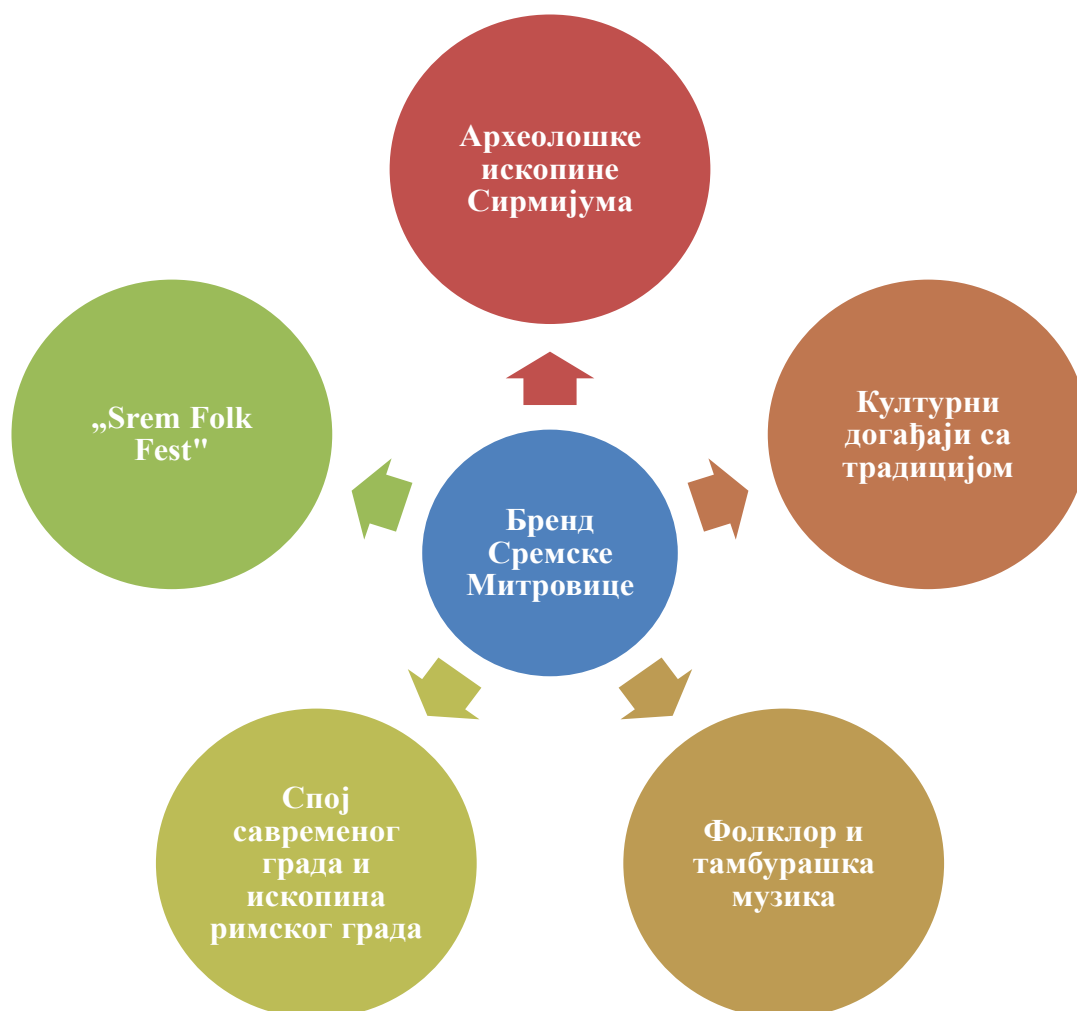
- Као центар културног живота Срема који има значајна улагања у културну инфраструктуру;
- Као културно-туристички центар;
- Као Европску престоницу културе;
- Као регионалну престоницу културе;
- Град са развијеним културним профилем суграђана, квалитетним програмским садржајима и њиховом мотивацијом да их конзумирају;
- Град са уједначеним развојем културе, који пружа услове за реализацију културних активности и програма у руралним срединама; интерактивно учење грађана у креирању садржаја културе и повећању броја програма за афирмацију стваралаштва деце, омладине и особа са посебним потребама; презентацију уметничке праксе посредством нових медија уз дигитално стваралаштво, мултимедију и слично; омогућавању већег степена видљивости културних садржаја уз коришћење могућности нових технологија;

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

- Град са интердисциплинарном повезаношћу свих актера културног живота и културне сцене; јасном стратегијом локалне културне политике која ће се темељити на даљем развоју потребних компетенција кадрова запослених у установама културе, унапређењу културних садржаја, али и развоју публике;
- Град који са квалитетном културном сценом кроз спонзорства, донације, учешће у локалним и међународним пројектима и кроз локалну и међународну размену и сарадњу доприноси васпитавању и образовању деце и младих „уз културу“ и „за културу“, а кроз стваралаштво, интеракцију и заједничко учешће.

У наредном питању испитаници су требали да искажу своје мишљење по питању тога шта они виде као бренд Града Сремска Митровица када је културно наслеђе у питању. Најзначајнији одговори су приказани на шеми 2.

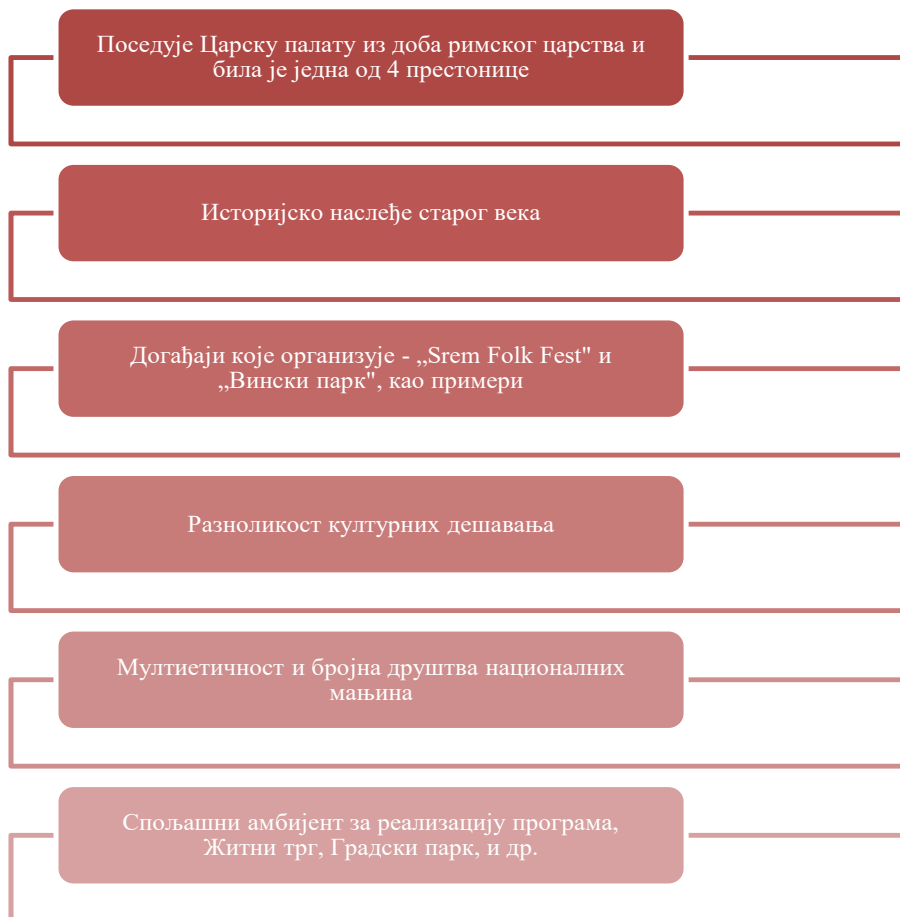
СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Шема 2. Бренд Града Сремска Митровица у области културе

Последње питање односило се на то по чему је Град Сремска Митровица другачији/специфичан када је култура у питању, у односу на остале градове. Одговори су приказани на шеми 3.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Шема 3. Специфичности у култури Града Сремска Митровица

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

3.7 SWOT АНАЛИЗА

SWOT (енг. Strengths, Weaknesses, Opportunities and Threats, односно снаге, слабости, шансе и претње) анализа представља планску методу стратешког управљања у сврху уочавања стратешких избора довођењем у везу четири аспекта евалуације:

- Снаге представљају оно на шта се, с обзиром на интерне карактеристике, може ослонити у остваривању успеха;
- Слабости су интерне карактеристике које су баријере остваривању циљева или правца развоја;
- Шансе су екстерни чиниоци који имају позитиван утицај на могућност брзог спровођења и атрактивност подухвата, али углавном имају ограничен утицај на сама стратешка опредељења;
- Претње представљају екстерне аспекте који се потенцијално могу ограничити или унети додатне ризике у планирање и реализацију.

SWOT анализа у овом документу представља комбинацију канцеларијског истраживања, разговора и анкетног истраживања са актерима на дестинацији, и анализе тренутног стања у култури Сремске Митровице. Анализа ће такође истаћи основне недостатке развоја културе, а предлог за њихово решење биће дат у Акционом плану развоја културе Сремске Митровице. У наредној табели приказане су кључне предности Града Сремска Митровица у области културе:

Табела 9. Снаге - предности Града Сремска Митровица

СНАГЕ – ПРЕДНОСТИ

1. Сирмијум – римски царски град и једна од 4 престонице некадашњег Римског царства, што град чини јединственим у окружењу.
2. Велики број установа културе.
3. Велики број непокретних културних добара (богато историјско и културно наслеђе, посебно Сирмијум).
4. Могућност презентације културних садржаја на отвореном простору и коришћење амбијента културно-историјских целина.
5. Разноврстан културни садржај.
6. Стручан кадар у култури.
7. Креативност запослених у култури.
8. Одличан геостратешки и туристички положај града.
9. Одлична интерна сарадња актера културе.
10. Разноврсни културни догађаји и манифестације са дугом традицијом.
11. Одлична комуникација институција културе и креатора програма.
12. Мултиетичност и мултикултуралност.
13. Приступачност и близина различитих атракција што олакшава посету.
14. Комплементарне природне вредности (река Сава, Градски парк), близина Фрушке горе.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

У наредној табели приказани су кључни недостаци Града Сремска Митровица у области културе:

Табела 10. Недостаци – слабости Града Сремска Митровица

СЛАБОСТИ – НЕДОСТАЦИ

1. Густ саобраћај у самом центру града (потреба за већом пешачком зоном).
2. Непостојање дефинисаног управљачког модела у култури.
3. Недостатак техничке опремљености за организацију приредби и догађаја (сценографије, рефлектори и сл.).
4. Недостатак простора и потреба за унапређењем инфраструктуре и садржаја у култури.
5. Непостојање биоскопа већег капацитета.
6. Недостатак финансијске подршке за културне програме.
7. Неадекватан кадар у појединим институцијама културе.
8. Недовољно едукација за раднике у култури и непостојање студијских путовања којим би се упознали са примерима добре праксе и разменили искуства.
9. Недостатак вештина и знања о писању пројектних апликација, па самим тим и мали број пријављених пројеката (билатералних и мултилатералних).
10. Недовољна пажња се посвећује развоју културе.
11. Непостојање јасно дефинисаног брэнда у култури.
12. Неадекватна промоција постојећих културних садржаја и програма.
13. Недостатак нових модерних садржаја.
14. Недовољна заинтересованост публике.
15. Недостатак визије и планског приступа развоју културе.
16. Мали број културних садржаја у сеоским срединама.
17. Недостатак простора за извођење различитих културних садржаја.
18. Недостатак сарадње са другим културним актерима изван Сремске Митровице.
19. Недовољан број програма намењених деци и омладини.
20. Недостатак партиципације грађана у формирању културних садржаја.
21. Недоступност културних садржаја становницима руралних средина.
22. Низак ниво свести о култури, културним потребама и културној партиципацији грађана.
23. Недовољно валоризовано културно наслеђе.
24. Недостатак простора и новца за поједине садржаје попут опера, балета и сл.
25. Непостојање везе између културе и гастрономије у облику јединственог производа на тржишту.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Кључне шансе Града Сремска Митровица у области културе приказане су у табели 11.

Табела 11. Шансе Града Сремска Митровица

ШАНСЕ – ПРИЛИКЕ

1. Стални тренд пораста интересовања за културним туризмом и културним туристичким производом, што је велика шанса Града Сремска Митровица.
2. Дигитализација културе као приоритет на националном нивоу може допринети атрактивности и већој приступачности културних садржаја Града Сремска Митровица публици.
3. Већа примена информационо-комуникационих технологија ради осавремењавања интерпретације и валоризације културног наслеђа.
4. Унапређење сарадње актера у области културе ради креирања заједничких садржаја и програма.
5. Креирање и комуницирање јасног брэнда заснованог на култури.
6. Препознавање идентитета Града Сремска Митровица и његова имплементација и прожимање кроз догађаје и културне садржаје.
7. Успостављање титуле „Националне престонице културе“ као подстрек за унапређење и развој.

Такође, идентификоване су и кључне претње у развоју културе Града Сремска Митровица:

Табела 12. Претње Града Сремска Митровица

ПРЕТЊЕ

1. Економска криза изазвана Ковидом-19 и ратом у Украјини, која погађа све области укључујући и развој културе и финансирање културе.
2. Велика конкуренција градова у окружењу – Нови Сад, Београд.
3. Мали буџет за све потребне активности у култури.
4. Недовољна комуникација између актера у култури на локалном, регионалном и националном нивоу.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

4. СТРАТЕШКИ ОКВИР РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА**4.1 Визија, мисија и стратешке одреднице развоја културе**

Да би се боље разумели визија и мисија дестинације, и да би се јасно одредили стратешки правци развоја потребно је прво одредити основне елементе стратешког контекста дестинације (Табела 13). Они нам показују да су кључне стратешке одреднице одлична локација, дестинација међународног културно-историјског значаја са недефинисаним имицом и свешћу о потреби за променама у целокупном моделу управљања културом.

Табела 13. Елементи стратешког контекста

Елементи стратешког контекста	Опис
Локација	Највећи град и административни центар Срема, један од најстаријих градова Војводине и Србије. Положај на левој обали Саве, близина Фрушке Горе.
Имиц	Недовољно дефинисан, потреба за идентификацијом идентитета Сремске Митровице.
Дестинација међународног културно-историјског значаја	Римски царски град, једна од четири некадашње престонице Римског царства, богато културно наслеђе и међународни историјски значај.
Културни догађаји са дугом традицијом	Културни догађаји са континуитетом и традицијом као стратешко упориште развоја културе.
Свест о потреби за унапређењем управљачког модела у култури	Постоји свест о потреби за успостављањем јасног система управљања у култури ради лакшег остварења дефинисаних стратешких циљева.

Визија у наредних шест година формулисана је на основу партиципативног приступа – комбинацијом експертских закључака и консултативних састанака са стејкхолдерима. Визија је заснована на снази потенцијала, људских и материјалних ресурса и тежња о идеалној будућности Града Сремска Митровица у наредних 6 година.

Из свега наведеног произилази визија:

Град Сремска Митровица је у наредних 6 година препознатљива регионална културна туристичка дестинација, која плански улаже у културу, креира иновативне културне садржаје засноване на јединственом бренду и нуди одрживе културне догађаје који привлаче публику из региона и шире.

Град Сремска Митровица је у наредних пет година Национална престоница културе са тежњом и визијом да за 15 година буде кандидат за Европску престоницу културе.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Дефинисана визија Града Сремска Митровица као културно-туристичке дестинације оствариће се кроз јасно дефинисану мисију:

- Дестинација ће јасно дефинисати свој идентитет и бренд у култури и на томе заснивати културне садржаје и догађаје;
- Дестинација ће учинити приступачним културне садржаје различитим сегментима друштва – са посебним акцентом на младе и људе из сеоских средина (децентрализацијом садржаја);
- Дестинација ће успоставити управљачки модел у култури који ће помоћи свим актерима културе да заједнички доносе одлуке, креирају садржаје и реализују стратешке циљеве у култури;
- Дестинација ће посебан акценат ставити на унапређење простора и инфраструктуре као и техничко-технолошке опремљености за организацију догађаја и културних садржаја;
- Дестинација ће ставити акценат на локално стваралаштво и базирати своје културне садржаје на томе;
- Дестинација ће спроводити континуиране едукације људских ресурса;
- Дестинација ће дефинисати искуствене зоне културе око којих ће се развијати атрактиван културни садржај.

4.2 Стратешки циљеви и приоритети даљег развоја културе

Стратешки правци развоја културе Града Сремска Митровица базирани су на претходно дефинисаној мисији и визији, а дефинисани кроз стратешке циљеве развоја. Имплементација и операционализација циљева објашњена је детаљно кроз акциони план, где се могу сагледати оперативни циљеви, мере, активности и рокови имплементације за сваки дефинисан стратешки циљ развоја културе.

Приоритети и мере развоја културе Града Сремска Митровица засноване су **на шест кључних стратешких циљева:**

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Шема 4. Стратешки циљеви развоја културе Града Сремска Митровица

Стратешки циљеви развоја културе Града Сремска Митровица су:

1. Унапређење управљачког модела у култури;
2. Повећање броја и разноврсности посетилаца културних садржаја;
3. Унапређење интерпретације културног наслеђа и дигитализација у култури;
4. Подстицање локалног стваралаштва;
5. Дефинисање брэнда у култури и повећање свести о дестинацији;
6. Подизање капацитета радника у култури.

У циљу реализације предложених стратешких циљева дефинисани су приоритети и мере потребне за њихову реализацију.

Кључни приоритети и мере даљег развоја културе приказани су у табели 14.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 14. Приоритети и предложене мере

Приоритети	Предложене мере:
Приоритет 1: Успостављање стратешког оквира, унапређење управљања и финансирања у култури	Мера 1.1 Доношење, усвајање и имплементација Стратешког плана развоја културе.
	Мера 1.2 Креирање новог управљачког модела у култури базираног на партиципативном приступу и сарадњи актера (Савет за културу).
	Мера 1.3 Повећање издвајања буџетских средстава за културу и унапређење структуре буџета намењеног култури.
	Мера 1.4 Унапређење сарадње између актера у култури и сродним делатностима (на локалном, националном и регионалном нивоу).
Приоритет 2: Унапређење система улагања у инфраструктуру	Мера 2.1 Реализација започетих и планираних инфраструктурних пројеката у култури.
	Мера 2.2 Активирање и повезивање простора за реализацију културних садржаја (Житни трг, парк, обала Саве).
	Мера 2.3. Унапређење физичке приступачности институција културе особама са инвалидитетом и старијим становницима.
	Мера 2.4 Дефинисање искуствених зона у култури.
	Мера 2.5 Креирање пешачке зоне у градском језгру.
	Мера 2.6 Креирање јединствене сигнализације у градском језгру (обележавање културних и туристичких атракција и сигнализација до њих).
	Мера 2.7 Разматрање могућности поставке биоскопа
Приоритет 3: Развој публике и активирање околних сеоских насеља	Мера 3.1 Активирање околних села као извора културних садржаја и стваралаштва за културне програме и догађаје.
	Мера 3.2 Креирање програма за различите групе посетилаца (старије, младе, особе са инвалидитетом).

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

	<p>Мера 3.3 Прилагођавање интерпретације наслеђа различитим циљним групама.</p> <p>Мера 3.4 Активирање нових локација за културне садржаје.</p> <p>Мера 3.5 Успоставити бољу сарадњу између образовних и културних организација и установа.</p>
Приоритет 4: Дигитализација и унапређење интерпретације атракција	<p>Мера 4.1 Имплементација савремених информационих технологија у интерпретацију наслеђа.</p> <p>Мера 4.2. Креирање плана дигитализације културног наслеђа.</p>
Приоритет 5: Подстицај развоја нових културних садржаја на локалу	<p>Мера 5.1 Унапређење и подстицање локалног стваралаштва кроз обезбеђење простора и подстицаја.</p> <p>Мера 5.2 Стварање амбијента за развој креативних индустрија (субвенције и подстицаји за креативне индустрије).</p> <p>Мера 5.3 Укључивање локалног становништва у креирање садржаја у култури (радионице, пројекти).</p> <p>Мера 5.4 Развој система подршке локалним НВО из области културе.</p>
Приоритет 6. Дефинисање брэнда и унапређење маркетинга садржаја у култури	<p>Мера 6.1 Дефинисање брэнда у култури – креирање брэнд плана.</p> <p>Мера 6.2 Јединствена комуникација брэнда у култури од стране свих актера у култури.</p> <p>Мера 6.3 Креирање плана промотивних активности са акцентом на дигиталне канале комуникације.</p>
Приоритет 7. Унапређење вештина и знања радника у култури	<p>Мера 7.1 Континуирано спровођење едукација за раднике у култури.</p> <p>Мера 7.2 Обуке запослених у култури и туризму за писање пројектних апликација.</p> <p>Мера 7.3 Организација студијских путовања ради упознавања са примерима добре праксе у култури региона.</p>

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Опис и контекст постављених приоритета:

Приоритет 1: Успостављање стратешког оквира, унапређење управљања и финансирања у култури – овај приоритет односи се на то да Сремска Митровица још увек нема јасно дефинисане правце стратешког развоја, визију и циљеве развоја културе, те је имплементација Стратешког плана од великог значаја. На овај начин, тежи се да се културни актери уједине око заједничког циља, да се подстакне сарадња и синхронизују активности на развоју културног брэнда Сремске Митровице. Такође, анализом стања у култури идентификовани су одређени недостаци тренутног модела управљања и финансирања културе које би требало ублажити наведеним мерама. Ово се пре свега односи на потребу за већом аутономијом установа културе и њиховом већом укљученошћу у доношење одлука, што би се могло решити формирањем Савета за културу. Савет за културу би обухватао Градску управу за културу и спорт, Туристичка организација Града Сремска Митровица и најзначајније актере у култури који би заједно доносили најзначајније одлуке о активностима и иницијативама у култури као и финансирању приоритетних пројеката.

Приоритет 2: Унапређење система улагања у инфраструктуру

Велики број установа културе наводи недостатак простора и неадекватну инфраструктуру као препреку реализовању културних садржаја и активности (на пример: непостојање биоскопа, недостатак изложбеног простора, недостатак простора за различите радионице). Постоји потреба и за новим просторима за организовање културних догађаја и садржаја као и за проширењем и унапређењем постојећих. Ово подразумева и поменуто унапређење физичке приступачности објеката и установа културе.

Унапређење система улагања у инфраструктуру подразумева стално и дугорочно планирање улагања у инфраструктуру и неколико година унапред, како би се спречило да недостатак и неадекватност простора омета реализацију и презентацију културних садржаја и програма. Дефинисање искуствених зона у култури, које ће бити препознатљиве по одређеним културним садржајима, требало би да подстакне улагање у инфраструктуру и активирање нових простора за културне садржаје.

Приоритет 3: Развој публике и активирање околних сеоских насеља

Културни садржаји Сремске Митровице су углавном просторно централизовани у граду, а становници околних села у знатно мањој мери учествују у културном животу. Важно је уклонити географске баријере и учинити да културни садржаји буду доступни свима без обзира на њихово место пребивалишта.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

У већим градским насељима решење за ово је свакако просторна децентрализација културне понуде, међутим, када су у питању мањи градови, развој централних делова града је од изузетног значаја, те стратегија децентрализације овде није примењива. Уместо тога, околна села треба боље повезати са градом, кроз развијање јавног и доступног транспорта.

Такође, креативни потенцијал, мултикултурализам, занати, приче и слични културни капитал околних села треба инкорпорирати у заједничке програме, догађаје и културне садржаје који ће утицати на подстицање локалних стваралаштава али и повећати културну партиципацију становника околних насеља. Поред тога, други аспект овог приоритета односи се на интерпретацију наслеђа и садржаја установа културе који нису у довољној мери прилагођени различитим циљним групама – пре свега младима, деци и старијој популацији. Институције културе су такође теже приступачне особама са инвалидитетом и старијим особама, јер углавном не постоје рампе, лифтови и адекватни приступи. С тим у вези, повећање приступачности ових садржаја треба да је приоритет у наредним годинама. Финансијска приступачност је такође од изузетног значаја, како финансијске баријере не би представљале препреку већој културној партиципацији.

Приоритет 4: Дигитализација и унапређење интерпретације атракција

Дигитализација културног наслеђа је национални приоритет у култури и треба настојати да се она имплементира и у установе културе Града Сремска Митровица. Дигитализација је не само начин заштите културног наслеђа већ свакако и начин његове промоције. Дигитализација чини културно наслеђе приступачнијим и омогућава већем броју људи да се с њим упозна. Дигитализација у Сремској Митровици је у почетној - иницијалној фази, као и употреба информационо-комуникационих технологија у интерпретацији наслеђа. Како је кључна препрека имплементацији овог приоритета финансијске природе, велика шанса за реализацију овог циља лежи у аплицирању за међународне пројекте, чији се приоритети често односе на дигитализацију културног наслеђа.

Приоритет 5: Подстицај развоја нових културних садржаја на локалу

У циљу креирања идентитета у култури као и аутентичности Града Сремска Митровица као културне туристичке дестинације од кључног је значаја подстицање локалног стваралаштва које подразумева подстицање рада локалних културних организација и локалних културних ствараоца који су кључни креатори аутентичне културе. Кључни идентификован проблем је недостатак простора у ком би локални уметници и организације стварали као и недостатак финансијских средстава. Подстицај културних садржаја на локалу треба да се организује кроз пројектне позиве и конкурсе за субвенционисање и подстицај локалног културног стваралаштва и креативних индустрија. Од великог је значаја и подстицање аматерског стваралаштва и самоуких уметника из локалне средине.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Приоритет 6. Дефинисање бренда и унапређење маркетинга садржаја у култури

Пракса је показала да установе које нису спремне да уче, да се прилагођавају и да примењују стратешко планирање маркетинга тешко опстају на тржишту, губе публику и медијску пажњу. Дефинисање јасног бренда који ће комуницирати све установе културе је кључно за креирање идентитета у култури.

Град Сремска Митровица, иако град богатог и значајног културног наслеђа, још увек није до краја изградио јединствен бренд идентитета који би га диференцирао на тржишту. Дигитални алати промоције се користе у култури, али не у довољној мери. Врло често као узрок овога јавља се недостатак кадра који би се бавио промоцијом као и недостатак финансијских средстава који би се уложио у таргетирану промоцију усмерену на дефинисане циљне групе. Стратешки приступ промоцији и изградњи бренда је приоритет у наредном периоду, како би се створила свест о Сремској Митровици као културној туристичкој дестинацији, појачала културна партиципација и садржаји учинили приступачнијим различитим циљним групама.

Приоритет 7. Унапређење вештина и знања радника у култури

Едукације радника у култури Града Сремска Митровица су тренутно врло спорадичне, и углавном индивидуалне иницијативе. Едукације и тренинзи радника у култури морају се одржавати континуирано у складу са потребама за новим знањима и вештинама, а посебно у доба дигитализације и све веће употребе информационо комуникационих технологија у интерпретацији. Недостатак вештина и знања често ствара отпор ка прихватању новина и промена, те може представљати значајну кочницу културног развоја. Истраживање је показало и да су обуке из писања пројектних апликација неопходне ради већег активирања у домену аплицирања на међународне и националне пројекте. Такође, радници у култури често немају прилику да се упознају са примерима добре праксе из региона, што би се могло решити организацијом студијских путовања у региону (као саставном делу едукација).

4.3 Дефинисање искуствених зона културе

Као што је раније напоменуто, ради постизања дефинисане визије дестинације и стратешких циљева, неопходно је да се у Граду Сремска Митровица дефинишу искуствене зоне културе. У ту сврху, дефинисано је и описано четири искуствене зоне са својим специфичностима:

1. Царска палата
2. Житни трг
3. Река Сава
4. Села на територији Града Сремска Митровица

Искуствене зоне културе описане су у наредним табелама:

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 15. Искусствена зона културе – Царска палата

Искусствена зона	Царска Палата
Карактеристике простора	Опремљеност у светлу визиторског центра, доступан је свима, организован је у смислу посета са стручним особљем, постоји могућност организације различитих садржаја, тј. мултифункционалан је.
Просторни обухват	Центар града са припадајућим паркингом за аутомобиле и аутобусе.
Зона у стратешким документима	Најужа зона под највишим степеном заштите у односу на Град Сремска Митровица.
Констатовано постојеће стање и проблеми	Функционалан је простор, употребљава се тренутно, а проблем је што не постоје други садржаји, ограниченог је радног времена, није довољно валоризован у смислу простора за презентације.
Просторне и функционалне карактеристике од значаја за развој културе	Идеалан простор за организацију различитих догађаја.
Развојна ограничења и мере заштите	Пројекат наткривања Царске палате значајан је као први системски програм заштите и презентације античког локалитета у Сирмијуму, којим је наткривен целокупан простор налазишта површине од око 2680 m ² .
Инструменти за планирање и реализацију активности на уређењу зоне	Недостаје План генералне регулације Града Сремска Митровица и у том смислу потребно узети у обзир његову израду и доношење.
Развој садржаја	Постојећи садржаји су само усмерени на конзервацију и на вођење туриста. Не постоје други садржаји који додатно промовишу и валоризују локалитет. Потребно је додатно обогатити понуду која треба да представља микс културе и туризма. И овај део се везује за предлог унапређења садржаја и продукције у комбинацији са дигитализацијом и додатном промоцијом. Повезивање кроз туристичку руту са рано хришћанским локалитетима у граду – Базилика Светог Димитрија и локалитет Зидине у Мачванској Митровици.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 16. Искуствена зона културе – Житни трг

Искусвена зона	Житни трг
Карактеристике простора	Центар града, третира се и одржава као јавна површина. Ограничен је тип и врста манифестација које могу да се тамо организују. Део је културне руте Града Сремска Митровица.
Просторни обухват	Старо језгро града. Просторно је ограничен инфраструктуром што подразумева ограничен број посетилаца и усмеравање или заустављање саобраћаја.
Зона у стратешким документима	Дефинисан као просторна културна историјска целина од великог значаја.
Констатовано постојеће стање и проблеми	Стање је добро, евентуални изазов је текуће одржавање које би могло да буде учесталије и темељније.
Просторне и функционалне карактеристике од значаја за развој културе	Висок степен заштите, завршена конзервација и презентација, обезбеђена доступност.
Развојна ограничења и мере заштите	Недостатак информативних табли, не постоји довољна мера дигитализације понуде и садржаја и недовољно је валоризован у смислу продукције. Организоване групе имају користи од разгледања док индивидуални посетиоци не могу да имају то искуство и доживљај уз правилну информацију.
Инструменти за планирање и реализацију активности на уређењу зоне	Унапређење презентације кроз дигитализацију. Повезивање са оближњим галеријама и садржајима у домену старих заната (крзнарска радионица, кројач и модни стилиста, сувенири, кафеи).
Развој садржаја	Зона је потпуно опремљена и недостаје координација јавне и приватне иницијативе уз минимална улагања у делу који се односи на будућу презентацију. Повезивање кроз туристичку руту са рано хришћанским локалитетима у граду – Базилика Светог Димитрија и локалитет Зидине у Мачванској Митровици.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 17. Искусствена зона културе – Река Сава

Искусствена зона	Река Сава
Карактеристике простора	Уређен простор, шеталиште, кеј и инфраструктура у виду плаже Бриони.
Просторни обухват	Обала реке Саве.
Зона у стратешким документима	Дефинисана кроз просторне планове.
Констатовано постојеће стање и проблеми	Представља једну од најуређенијих плажа на територији Републике Србије већ дуги низ година и са садржајима које има представља посебну зону за рекреацију и туризам не само за локално становништво већ и за посетиоце тј. туристе. Оно што је идентификовани недостатак јесу садржаји у домену културе који би требало да представљају додатну вредност простору.
Просторне и функционалне карактеристике од значаја за развој културе	Постоји манифестација „Лето на Сави“ која традиционално траје током јуна, јула и августа.
Развојна ограничења и мере заштите	„Војводина воде“ су управљач простора.
Инструменти за планирање и реализацију активности на уређењу зоне	Постојеће стање је задовољавајуће уз разматрање додатних садржаја који су у функцији културе.
Развој садржаја	Садржаји који су у функцији културе и који се односе на изградњу лаке инфраструктуре (летња позорница) као и развој додатних садржаја у домену продукције.

Табела 18. Искусствена зона културе – Села на територији Града Сремска Митровица

Искусствена зона	Села на територији Града Сремска Митровица
Карактеристике простора	Села која су некада имала установе или домове културе.
Просторни обухват	Мачва, равничарски део и Фрушка гора.
Зона у стратешким документима	Планови генералне регулације насељених места.
Констатовано постојеће стање и проблеми	Установе или домове културе. У неким селима (нпр. Равње) су уређени постојећи домове културе који се користе за различите потребе локалног становништва.

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Просторне и функционалне карактеристике од значаја за развој културе	У селима постоје локална удружења која у већини негују локалну традицију и манифестацију која негује идентитет села.
Развојна ограничења и мере заштите	Посебна пажња треба да се обрати уколико су простори проглашени за споменике културе и у складу са тим припремити документацију.
Инструменти за планирање и реализацију активности на уређењу зоне	Усклађивање документације са постојећим законским прописима и нормама.
Развој садржаја	Развој садржаја који негује и чува идентитет места, краја и локалног становништва.

5. АКЦИОНИ ПЛАН

У складу са приоритетизацијом мера и стратешких циљева, дефинисаним у претходним поглављима, реализација активности у наредних седам година приказана је кроз детаљан план активности:

Приоритет	Мера	Рокови	Одговорно тело
Приоритет 1: Успостављање стратешког оквира, унапређење управљања и финансирања у култури	Мера 1.1 Доношење, усвајање и имплементација Стратешког плана развоја културе.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 1.2 Креирање новог управљачког модела у култури базираног на партиципативном приступу и сарадњи актера (Савет за културу).		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 1.3 Повећање издвајања буџетских средстава за културу и унапређење структуре буџета намењеног култури.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 1.4 Унапређење сарадње између актера у култури и средним делатностима (на локалном, националном регионалном нивоу).		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
Приоритет 2: Унапређење система улагања у инфраструктуру	Мера 2.1 Реализација започетих и планираних инфраструктурних пројеката у култури.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 2.2 Активирање и повезивање простора за реализацију културних садржаја (Житни трг, парк, обала Саве).		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица

	<p>Мера 2.3 Унапређење физичке приступачности, институција културе особама са инвалидитетом и старијим становницима.</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	<p>Мера 2.4 Дефинисање искуствених зона у култури.</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	<p>Мера 2.5 Креирање пешачке зоне у градском језгру.</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	<p>Мера 2.6 Креирање јединствене сигнализације у градском језгру (обележавање културних и туристичких атракција и сигнализација до њих).</p>		
	<p>Мера 2.7 Размагарање могућности поставке биоскопа Први корак је концептирање пројектног задатка и прављење листе заинтересованих страна у домену оператора за биоскопе. Затим је неопходно започети разговоре са биоскопским операторима у светлу формирања јавног-приватног партнерства на начин да Град Сремска Митровица пронађе адекватан простор за биоскопске пројекције, а опремање простора и управљање истим да преузме неко од оператора.</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
<p>Приоритет 3: Развој публице и активирање околних сеоских насеља</p>	<p>Мера 3.1 Активирање околних села као извора културних садржаја и стваралаштва за културне програме и догађаје.</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	<p>Мера 3.2 Креирање програма за различите групе посетилаца (старије, младе, особе са инвалидитетом).</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	<p>Мера 3.3 Прилагођавање интерпретације наслеђа различитим циљним групама.</p>		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица

	Мера 3.4 Активирање нових локација за културне садржаје.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 3.5 Успоставити бољу сарадњу између образовних и културних организација и установа.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
Приоритет 4: Дигитализација и унапређење интерпретације атракција	Мера 4.1 Имплементација савремених информационих технологија у интерпретацију наслеђа.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 4.2 Креирање плана дигитализације културног наслеђа.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
Приоритет 5: Подстицај развоја нових културних садржаја на локалу	Мера 5.1 Унапређење и подстицање локалног стваралаштва кроз обезбеђење простора и подстицаја.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 5.2 Стварање амбијента за развој креативних индустрија (субвенције и подстицаји за креативне индустрије).		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 5.3 Укључивање локалног становништва у креирање садржаја у култури (радионице, пројекти).		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
Приоритет 6: Дефинисање бренда и унапређење маркетинга садржаја у култури	Мера 5.4 Развој система подршке локалним НВО из области културе.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица
	Мера 6.1 Дефинисање бренда у култури – креирање бренд плана.		Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица

<p>Приоритет 7. Унапређење вештина и знања радника у култури</p>	<p>Мера 6.2 Јединствена комуникација бренда у култури од стране свих актера у култури.</p>		<p>Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица</p>
	<p>Мера 6.3 Креирање плана промотивних активности са акцентом на дигиталне канале комуникације.</p>		<p>Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица</p>
	<p>Мера 7.1 Континуирано спровођење едукација за раднике у култури.</p>		<p>Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица</p>
	<p>Мера 7.2 Обуке запослених у култури и туризму за писање пројектних апликација.</p>		<p>Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица</p>
	<p>Мера 7.3 Организација студијских путовања ради упознавања са примерима добре праксе у култури региона.</p>		<p>Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица</p>

6. ЛИТЕРАТУРА

- Истраживање „Културне потребе и навике грађана Србије“, Завод за проучавање културног развитка, 2016. године
- Градска управа за културу и спорт Града Сремска Митровица (http://www.sremskamitrovica.rs/kategorija_lat.php?cat_id=44)
- Стратегија развоја културе Републике Србије од 2020. до 2029. (<https://www.kultura.gov.rs/extfile/sr/3993/strategija-razvoja-kulture-od-2020--do-2029-godine.pdf>)
- Стратегија развоја културе Града Сремска Митровица 2017-2022. године (https://www.sremskamitrovica.rs/admin_area/kcfinder/upload/files/StrateskiPlanRazvojaKulture%281%29.pdf)
- Подаци добијени од стране Туристичке организације Града Сремска Митровица
- Подаци добијени од стране институција културе Сремске Митровице
- Завод за заштиту споменика културе Сремске Митровице (<https://zavodsm.rs/>)
- Туристичка организација Града Сремска Митровица (<https://tosmomi.rs/>)

7. ЛИСТА ТАБЕЛА И ШЕМА

Списак табела

- Табела 1.** Непокретна културна добра од изузетног значаја
- Табела 2.** Манифестације у Граду Сремска Митровица
- Табела 3.** Укупан буџет Града и буџет Градске управе за културу и спорт
- Табела 4.** Структура буџета Градске управе за културу и спорт
- Табела 5.** Испитаници укључени у анкетно истраживање
- Табела 6.** Степен слагања испитаника са тврдњама које се односе на тренутно стање у култури Града Сремска Митровица
- Табела 7.** Потребне иновације ради унапређења културне сцене Града Сремска Митровица
- Табела 8.** Проблеми са којима се суочавају институције културе у Граду Сремска Митровица
- Табела 9.** Снаге – предности Града Сремска Митровица
- Табела 10.** Недостаци – слабости Града Сремска Митровица
- Табела 11.** Шансе Града Сремска Митровица
- Табела 12.** Претње Града Сремска Митровица
- Табела 13.** Елементи Стратешког контекста
- Табела 14.** Приоритети и предложене мере
- Табела 15.** Искусвена зона културе – Царска палата

СТРАТЕШКИ ПЛАН РАЗВОЈА КУЛТУРЕ ГРАДА СРЕМСКА МИТРОВИЦА ОД 2023. ДО 2029. ГОДИНЕ

Табела 16. Искусвена зона културе – Житни трг

Табела 17. Искусвена зона културе – Река Сава

Табела 18. Искусвена зона културе – Села на територији Града Сремска Митровица

Списак шема

Шема 1. Фазе развоја Стратешког плана Града Сремска Митровица

Шема 2. Бренд Града Сремска Митровица у области културе

Шема 3. Специфичности у култури Града Сремска Митровица

Шема 4. Стратешки циљеви развоја културе Града Сремска Митровица